

Bank

Vägledning om intern kontroll

Andra upplagan

Beslutad av Simpts styrgrupp i november 2024

Innehållsförteckning

Särskilt utsedd befattningshavare, centralt funktionsansvarig och oberoende granskningsfunktion ...	3
Inledning	3
Bedömningen av om funktionerna ska utses	5
Särskilt utsedd befattningshavare.....	6
Vem ska utses till särskilt utsedd befattningshavare?	6
Vad ska en särskilt utsedd befattningshavare göra?.....	6
Centralt funktionsansvarig	7
Vad innebär kravet på oberoende?.....	8
Kan centralt funktionsansvarig arbeta riskbaserat?.....	8
Hur uppfyller centralt funktionsansvarig kravet på att ansvara för rapporteringen till Polismyndigheten?	8
Kravet på att upprätta en rapport om bankens arbete mot penningtvätt och finansiering av terrorism.....	9
Centralt funktionsansvarig inom en koncern	9
Uppdra åt någon annan att utföra centralt funktionsansvarigs uppgifter.....	10
När centralt funktionsansvarig inte utses	10
Oberoende granskningsfunktion.....	10

Simpts vägledning har tagits fram av sju organisationer i finansbranschen och deras medlemmar. Den utgår från medlemmarnas behov av vägledning och är inte avsedd att vara heltäckande.

Vägledningen beskriver hur branschen tolkar och tillämpar penningtvättsregelverket i aktuella delar.

Vägledningen ersätter inte lagar, föreskrifter och andra rättskällor. Dessa måste alltid beaktas och tillämpas i förekommande fall.

Det finns inte någon skyldighet att använda vägledningen. Den som använder vägledningen måste alltid göra bedömningen om vägledningen är tillämplig i det enskilda fallet.

Denna del av vägledningen har tagits fram av medlemmar hos Svenska Bankföreningen, men kan tillämpas av alla när relevant. Den ska läsas tillsammans med och kompletterar den grundläggande vägledningen om intern kontroll, anmälningar om misstänkta överträdelser och skadestånd.

I denna del av vägledningen hänvisas bl.a. till lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) och Finansinspektionens föreskrifter (2017:11) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättsföreskrifterna).

I denna andra upplaga har ändringar gjorts med anledning av de ändringar i penningtvättsföreskrifterna som trädde i kraft den 26 mars 2024. En del andra justeringar har också gjorts.

Särskilt utsedd befattningshavare, centralt funktionsansvarig och oberoende granskningsfunktion¹

Inledning

Av 6 kap. 2 § penningtvättslagen följer att en bank – när det är motiverat med hänsyn till verksamhetens storlek och art – ska:

- Utse en medlem av ledningsgruppen, vd eller motsvarande befattningshavare (särskilt utsedd befattningshavare, SUB) som ska ansvara för att banken genomför de åtgärder som krävs för att följa penningtvättslagen och penningtvättsföreskrifterna,
- utse en centralt funktionsansvarig (CF) som löpande ska kontrollera att banken fullgör sina skyldigheter enligt penningtvättslagen och penningtvättsföreskrifterna, samt
- inrätta en oberoende granskningsfunktion med ansvar för att granska de interna riktlinjer, kontroller och förfaranden som syftar till att banken ska fullgöra sina skyldigheter enligt penningtvättslagen och penningtvättsföreskrifterna.

Finansinspektionen (FI) har meddelat föreskrifter om de funktioner som företagen ska ha enligt 6 kap. 2 § penningtvättslagen, när det är motiverat med hänsyn till verksamhetens storlek och art (6 kap. 1–13 §§ penningtvättsföreskrifterna).

¹ Se också avsnitt 1.2–1.5 i den grundläggande vägledningen om intern kontroll, anmälningar om misstänkta överträdelser och skadestånd.

Enligt penningtvättsföreskrifterna var det tidigare obligatoriskt för företag under FI:s tillsyn att utse en CF. Sedan den 26 mars 2024 är det inte längre något krav. Numera får banker (och andra företag under FI:s tillsyn) göra en bedömning av om det är motiverat med hänsyn till verksamhetens storlek och art, på motsvarande sätt som för SUB och oberoende granskningsfunktion.

Enligt 6 kap. 1 b § penningtvättsföreskrifterna ska ett företag säkerställa att det framgår av företagets rutiner och riktlinjer för intern kontroll vilka funktioner som det har inrättat. Bakgrunden till bestämmelsen är att det ska råda klarhet kring detta och det tydliggör företagets interna beslutsvägar och beslutsmandat och underlättar därmed företagets regelefterlevnad (se FI:s beslutspromemoria FI dnr 23–5367 s. 11).

I beslutspromemorian till de föreskriftsändringar som trädde i kraft den 26 mars 2024 (FI dnr 23–5367 s. 8) framhåller FI att ändringarna i föreskrifterna inte berör ansvarsfördelningen mellan CF och SUB.

Sedan den 1 december 2022 gäller också Eba:s riktlinjer i enlighet med artikel 8 och kapitel VI i direktiv (EU) 2015/849 om riktlinjer och förfaranden för efterlevnadskontroll och rollen och ansvarsområdena för den regelefterlevnadsansvarige för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism (EBA/GL/2022/05). [GL on AML/CFT compliance officers \(EBA GL 2022 05\) SV COR.pdf \(europa.eu\)](#)

Eba:s riktlinjer gäller som allmänna råd.² Se också FI:s hemsida, där det framgår att internationella riktlinjer har samma tyngd som FI:s allmänna råd.³ Om ett institut inte följer allmänna råd måste det framgå att institutet handlar på något annat sätt som leder till att kraven i den bakomliggande bestämmelsen uppfylls, vilket kan beskrivas som ”följ eller förklara”.

Lag och föreskrifter gäller framför allmänna råd. Allmänna råd, dvs. riktlinjerna, innebär alltså inte någon ändrad reglering, i den mån de innehåller bestämmelser som avviker från vad som följer av lag och föreskrifter på penningtvättsområdet och som bankerna alltid ska följa. Riktlinjerna behöver läsas i den kontexten.

FI har lämnat förtydligande information till Eba om att en medlem av ledningsgruppen, verkställande direktören eller motsvarande befattningshavare även fortsättningsvis kommer att kunna utses som särskilt utsedd befattningshavare i enlighet med det svenska genomförandet av EU:s penningtvättsdirektiv.⁴

Det måste i sammanhanget framhållas att bankens interna styrning och kontroll främst regleras i FI:s föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:1) om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut (FFFS 2014:1). Enligt dessa föreskrifter ska en bank ha kontrollfunktioner i form av riskkontroll, regelefterlevnad och internrevision, som ska vara oberoende. Det är viktigt att sätta de krav som följer av penningtvättsregelverket i det perspektivet. Mycket av det som följer av penningtvättsregelverkets krav på olika funktioner och deras uppgifter är också reglerat genom FFFS 2014:1, vilket t.ex. kan innebära att två olika funktioner granskar samma sak, men för olika syften. Exempelvis ska både CF och internrevisionen kontrollera och utvärdera bankens rutiner.

² Se om allmänna råd i avsnitt 1.1 i den grundläggande vägledningen om kundkännedom och avsnitt 1.2 i den grundläggande vägledningen om intern kontroll m.m.

³ [Internationella riktlinjer | Finansinspektionen](#)

⁴ FI angav också att för att FI skulle kunna följa riktlinjerna i alla delar bedömde FI att det krävdes vissa ändringar av FI:s föreskrifter. Ändringarna av föreskrifterna trädde ikraft den 26 mars 2024. [FI tillämpar riktlinjer om efterlevnadskontroll och centralt funktionsansvarig | Finansinspektionen](#)

Det bör noteras att det inte finns något krav på att inrätta särskilda funktioner som tar hand enbart om penningtvättsfrågorna, så länge som kraven uppfylls (se FI:s beslutspromemoria FI Dnr 16–2467 s. 32 och 33).

Penningtvättsföreskrifterna reglerar inte var i organisationen (dvs. i vilken linje) som de olika funktionerna ska vara placerade.

Banken ska ha tydliga interna processer som säkerställer att respektive funktions kontroller genomförs på ett oberoende och effektivt sätt och att inte dubbelkontroller sker i de fall det inte är relevant.

Bedömningen av om funktionerna ska utses

Det är inte obligatoriskt att utse SUB, CF eller en oberoende granskningsfunktion. Funktionerna ska utses om det är motiverat med hänsyn till bankens storlek och art (6 kap. 2 § penningtvättslagen).

Som framgår nedan, i det avsnitt som handlar om oberoende granskningsfunktion, är det dock i praktiken på det sättet att oavsett vilken bedömning som görs enligt penningtvättsregelverket, måste banken ha en funktion för internrevision.

Det finns därtill en restriktivitet när det gäller möjligheten att avstå från att utse en CF och SUB. Det är endast när risken för penningtvätt och finansiering av terrorism bedöms som låg, företaget har ett mycket begränsat antal anställda, en låg omsättning och verksamheten inte kan ses som komplex, som det enligt FI:s mening finns förutsättningar att avstå från att utse en CF. Förhållandena på den svenska finansmarknaden är enligt FI sådana att utrymmet för att avstå från att utse en CF i praktiken får anses klart begränsat (se FI:s beslutspromemoria FI dnr 23–5367 s. 7).

Vid bedömningen av om banken ska utse funktionerna ska åtminstone följande faktorer beaktas enligt 6 kap. 2 § penningtvättsföreskrifterna:

- Företagets omsättning
- Antal anställda
- Antal verksamhetsställen
- Den verksamhet som bedrivs
- De produkter och tjänster som tillhandahålls
- Verksamhetens komplexitet
- Företagets allmänna riskbedömning

De fyra sista kriterierna är vida och innefattar bankens hela verksamhet och organisation. Det framgår inte om någon särskild aspekt har mer tyngd än de andra. Särskilt kriteriet ”den verksamhet som bedrivs” tyder på att det bör göras en helhetsbedömning av verksamheten, snarare än en viktning av olika kriterier mot varandra. FI anger dessutom i beslutspromemorian till penningtvättsföreskrifterna (FI Dnr 16–2467 s. 29 och 30) att listan över kriterier inte är uttömmande och att även andra förhållanden och omständigheter kan vara relevanta. Eftersom de uppräknade kriterierna redan täcker in hela banken och dess verksamhet, torde FI med den skrivningen syfta på faktorer utanför banken. Mot denna bakgrund torde utrymmet för en bank att kunna avstå från att utse en SUB respektive CF vara ganska litet, se också ovan och hänvisningen till FI:s beslutspromemoria FI dnr 23–5357 s. 7 (se om oberoende granskningsfunktion nedan).

Ett beslut om att inte utse en SUB respektive CF bör vara tydligt motiverat och dokumenterat. Beslutet bör också omprövas löpande samt vid förändringar i verksamheten.

Särskilt utsedd befattningshavare

Vem ska utses till särskilt utsedd befattningshavare?

Till SUB kan utses bankens vd, en person i vd:s ledningsgrupp eller motsvarande befattningshavare (6 kap. 2 § punkten 1 penningtvättslagen). Uppgifterna som åligger en SUB ska utföras oavsett om det utses en SUB enligt penningtvättsregelverket eller inte. Om banken väljer att inte utse en SUB är vd, inom ramen för sitt vd-uppdrag, ansvarig för att de uppräknade arbetsuppgifterna utförs. Syftet med lagkravet på att inrätta en särskilt ansvarig person för penningtvätsfrågorna bör således ses utifrån perspektivet att frågorna ska ges mer uppmärksamhet och högre prioritet av bankens ledning än vad de haft tidigare. För att uppnå det syftet kan det vara lämpligare att utse någon annan än vd, som kan avsätta tid för uppdraget.

De arbetsuppgifter som ligger under SUB är sådana som har stor betydelse för bankens arbete mot penningtvätt och finansiering av terrorism och den person som utses ska därmed vara föremål för lämplighetsprövningen i 2 kap. 13 § penningtvättslagen. Det får antas att lagstiftaren avsett att en SUB ska vara en person med kunskap och erfarenhet om just penningtvätt och finansiering av terrorism. Även om en vd givetvis måste ha grundläggande kunskaper om penningtvättsregelverket och insikter i de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som finns i banken, är en vd sällan expert på området. Om det är motiverat att utse en SUB i banken, kan det alltså vara motiverat att utse en annan person än vd. Sammantaget är det dock upp till den enskilda banken att besluta vem i organisationen som ska utses till SUB. Med tanke på SUB:ens operativa uppgifter bör SUB:en och dess funktion placeras i första linjen.

Vad ska en särskilt utsedd befattningshavare göra?

Enligt 6 kap. 2 § penningtvättslagen ska SUB ansvara för att banken genomför kraven i penningtvättslagen och penningtvättsföreskrifterna. Enligt 6 kap. 2–4 §§ penningtvättsföreskrifterna ska SUB göra följande.

- Göra den allmänna riskbedömningen och hålla den uppdaterad
- Ansvara för att banken har de rutiner och riktlinjer som krävs enligt penningtvättslagen och penningtvättsföreskrifterna
- Uppdatera rutinerna och riktlinjerna
- Kontrollera och följa upp att de åtgärder, rutiner eller andra förfaranden som banken beslutar om genomförs.
- Rapportera till styrelsen eller vd

Att både göra och uppdatera den allmänna riskbedömningen samt ha ansvar för att banken tar fram och uppdaterar interna rutiner och riktlinjer kan innebära ett omfattande arbete som en person inte kan förväntas utföra själv. Utförandet kräver också delvis olika kompetenser. Enligt 6 kap. 2 § andra stycket penningtvättsföreskrifterna kan SUB, beträffande de tre första punkterna ovan, utse en eller flera personer som biträder denne samt delegera befogenheter till dessa personer. Utförandet av de två sista punkterna ovan kan inte delegeras.

I beslutspromemorian till penningtvättsföreskrifterna (FI Dnr 16–2467 s. 30 och 31) omtalas SUB både som en person och som en funktion (en enhet eller en avdelning). En rimlig tolkning av regelverket och vad som uttalas i FI:s beslutspromemoria är därför att SUB är en enskild person som har utsetts att leda en organisation, enhet eller funktion som har att göra och uppdatera den allmänna riskbedömningen, ha ansvar för att ta fram och uppdatera rutiner och riktlinjer samt göra kontroller och uppföljningar. Medan det utpekade ansvaret som åligger en SUB aldrig kan delegeras, kan själva genomförandet av uppgifterna som avser framtagande och uppdatering av den allmänna riskbedömningen samt framtagande och uppdatering av riktlinjer och rutiner (de tre första punkterna) delegeras till andra funktioner, enheter eller avdelningar inom banken. De uppgifter som avser kontroll och rapportering (de två sista punkterna) kan dock inte delegeras utanför den funktion eller organisatoriska del av banken som leds av SUB.

För att en SUB ska kunna utföra sitt uppdrag är det viktigt att personen får tillräckligt mandat att fatta beslut samt en tillräcklig budget och resurser.

Centralt funktionsansvarig

Enligt 6 kap 5 § punkten 5 penningtvättsföreskrifterna ska CF kontrollera och regelbundet bedöma att bankens rutiner och riktlinjer för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism, vilket bl.a. omfattar åtgärder för kundkännedom, är ändamålsenliga och effektiva.

Enligt 9 kap. 5 § punkten 2 FI:s föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:1) om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut (FFFS 2014:1) har även internrevisionen ett uppdrag att kontrollera alla bankens rutiner, inklusive kundkännedomsrutiner, för att utvärdera om de är ändamålsenliga och effektiva. De två funktionerna kan alltså förefalla göra samma saker. Det sker dock för olika syften. Internrevisionen ska också granska CF. CF:s utvärdering sker enligt penningtvättsregelverket och bör avgränsas och bestå i en bedömning av om rutinerna är effektiva och ändamålsenliga för att uppfylla regelverkskraven och hantera riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism, medan internrevisionens utvärdering, som följer av FFFS 2014:1, är betydligt vidare och har andra aspekter på effektivitet och ändamålsenlighet.

De företag som ska följa t.ex. FFFS 2014:1 behöver inte, på grund av föreskrifterna i penningtvättsföreskrifterna, inrätta en särskild funktion som enbart tar hand om penningtvättsfrågorna. Dessa uppgifter kan hanteras inom de funktioner som redan finns, så länge som kraven i penningtvättsföreskrifterna uppfylls. Det innebär att det måste finnas tillräcklig kompetens på penningtvättsområdet för att kunna utföra de kvalificerade uppgifter som CF ska utföra enligt 6 kap. 5 § penningtvättsföreskrifterna (se FI:s beslutspromemoria FI Dnr 16–2467 s. 31 och 32).

Det anges inte var i organisationen som CF ska placeras, vilket innebär viss frihet för varje bank att etablera och anpassa funktionen efter sin egen verksamhet. De uppgifter som räknas upp i 6 kap. 5 § penningtvättsföreskrifterna överensstämmer till stor del med de uppgifter som räknas upp för funktionen för regelefterlevnad i 8 kap. 3 § FFFS 2014:1, vilket talar för att FI avser att CF ska vara en funktion i andra linjen. Båda funktionerna ska också vara oberoende i förhållande till de funktioner och områden som den ska övervaka och kontrollera. CF skulle kunna inrättas som en funktion i andra linjen eller vara en del av funktionen för regelefterlevnad.

Det är också möjligt att låta CF vara en funktion i första linjen. Den måste då noggrant hållas avskild från den övriga verksamheten och från SUB:s organisation. Det finns dock en risk att kontrollandskapet

i banken blir komplicerat i och med att det då kan finnas två kontrollfunktioner i första linjen, dvs. både SUB och CF. Dessutom måste funktionen för regelefterlevnad göra andra linjens kontroller och till det kommer den oberoende granskningsfunktionens kontroller i tredje linjen. Det medför höga krav på att kunna visa hur oberoendet säkerställs med ett sådant val av organisation för att inte skapa otydligheter i verksamheten och för att kunna säkerställa en tydlig kvalitativ och effektiv rapportering.

Vad innebär kravet på oberoende?

Kravet på oberoende innebär att CF ska vara oberoende i förhållande till de delar av organisationen som CF ska övervaka och kontrollera. Det finns i penningtvättsregelverket i sig inget krav på att funktionen ska vara organisatoriskt skild från de funktioner och områden som ska övervakas och kontrolleras. Om CF placeras inom funktionen för regelefterlevnad, säkerställs dock oberoendet genom att det är en funktion i andra linjen, som därmed är organisatoriskt skild från den övriga verksamheten, samt att den rapporterar direkt till vd eller styrelse. Genom att regelefterlevnadsfunktionen, tillika CF om CF är en del av regelefterlevnadsfunktionen, är skild från den övriga verksamheten hanteras risken att någon skulle kunna granska sitt eget arbete. Genom att funktionen rapporterar direkt till vd eller till styrelsen hanteras risken att regelefterlevnadsfunktionens rapporter om bankens regelefterlevnad förvanskas.

Generellt sett är det lättare att säkerställa oberoendet i en större bank än i en mindre bank med en liten organisation. Att lägga CF i andra linjen eller låta den vara en del av funktionen för regelefterlevnad, är ett sätt att säkerställa oberoendet. Då kan det också finnas möjligheter till effektivitetsvinster t.ex. genom att CF tillämpar samma metodik för kontroller och granskningar som redan befintlig funktion för regelefterlevnad använder.

Kan centralt funktionsansvarig arbeta riskbaserat?

Det finns ingenting i regelverket som antyder att CF inte skulle kunna arbeta riskbaserat och t.ex. prioritera sina löpande kontroller och granskningar utifrån ett riskbaserat perspektiv. Med "risk" avses här risken för penningtvätt och terrorismfinansiering samt risken för att inte uppfylla kraven i penningtvättsregelverket, inte andra risker.

Hur uppfyller centralt funktionsansvarig kravet på att ansvara för rapporteringen till Polismyndigheten?

CF är ansvarig för att uppgiftsskyldigheten enligt 4 kap. 6 § penningtvättslagen sker på det sätt som Polismyndigheten föreskriver. Genomförandet av denna uppgift kan delegeras.

CF är också ansvarig för rapporter till Polismyndigheten enligt 4 kap. 3 § penningtvättslagen. Detta följer av 6 kap. 2 § andra stycket penningtvättslagen. En upplysningsbestämmelse om detta ansvar finns i 6 kap. 9 § penningtvättsföreskrifterna (se också beslutspromemorian till penningtvättsföreskrifterna, FI Dnr 16–2467 s. 31). Att CF har ansvar för rapporterna innebär inte att CF själv måste lämna själva rapporten till Polismyndigheten, utan CF bedöms kunna låta andra inom banken göra detta på CF:s ansvar.

När det finns skäl原因 för misstanke ska rapportering ske *utan dröjsmål* till Polismyndigheten. Arbetet med att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism måste kunna bedrivas effektivt. I regel är det inte praktiskt möjligt att CF godkänner varje rapport innan den lämnas till Polismyndigheten. Skulle CF utföra arbetet själv är det i praktiken omöjligt att agera skyndsamt och effektivt. CF måste därför även i detta hänseende kunna biträdas av andra i banken. Det bör dock förutsätta att CF håller sig löpande informerad om bankens rapportering, vilket bl.a. innebär kontroll av vad som

rapporteras, att rapporteringen sker enligt bankens interna riktlinjer och Polismyndighetens anvisningar samt att rapporterna håller god kvalitet. Ansvar för rapporteringen ligger alltid hos CF. Förfarandet möjliggör en skyndsam rapportering och skapar förutsättningar för en effektiv tillämpning av regelverket. Förfarandet bedöms sammantaget förenligt med penningtvättsregelverket.

Oavsett hur rapporteringen går till rent praktiskt, bör CF hålla sig löpande informerad om den granskning som sker, så att den sker enligt bankens interna riktlinjer och Polismyndighetens anvisningar samt att arbetet håller god kvalitet.

Kravet på att upprätta en rapport om bankens arbete mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Enligt 6 kap. 5 § punkten 7 penningtvättsföreskrifterna ska CF regelbundet och minst årligen upprätta en rapport om företagets arbete mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Rapporteringen bedöms underlätta för styrelsen och den verkställande direktören att hålla sig informerade och fatta rätt beslut (se FI:s beslutspromemoria FI dnr 23–6357 s. 12). I beslutspromemorian konstaterar FI också att den rapporteringsskyldighet som ankommer på CF att utföra, även kan innefatta att sammanställa information som har lämnats av företagets övriga interna kontrollfunktioner.

Ledning för vad rapporten (en ”verksamhetsrapport”) ska innehålla finns i punkten 50 i Eba:s riktlinjer i enlighet med artikel 8 och kapitel VI i direktiv (EU) 2015/849 om riktlinjer och förfaranden för efterlevnadskontroll och rollen och ansvarsområdena för den regelefterlevnadsansvarige för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism (EBA/GL/2022/05). [GL on AMLCFT compliance officers \(EBA GL 2022 05\) SV COR.pdf \(europa.eu\) \(jfr FI:s beslutspromemoria FI dnr 23–5367 s. 12\).](#)

Det kan nämnas att enligt punkten 82 i Eba:s riktlinjer bör en regelefterlevnadsansvarig för en koncern utarbeta en verksamhetsrapport minst en gång per år och lägga fram den för koncernens ledningsorgan. I punkten 82 framgår också vad rapporten bör innehålla, utöver det som nämns i punkten 50 i riktlinjerna.

Centralt funktionsansvarig inom en koncern

Det är enligt 6 kap. 8 § penningtvättsföreskrifterna möjligt att utse en CF för flera eller samtliga företag inom en koncern. Detta kan ge bättre effektivitet och kan också bidra till en bättre riskhantering för koncernen som helhet. CF är ansvarig för rapporteringen till Polismyndigheten och den som är utsedd till CF för flera bolag i en koncern kan fullgöra uppdraget utan att något av bolagen anses bryta mot tystnadsplikten i 4 kap. 9 § penningtvättslagen.

För att det ska vara tillåtet för en verksamhetsutövare att ge i uppdrag åt en person utanför företaget att utföra vissa av en CF:s uppgifter, måste detta också vara förenligt med den rörelse reglering som gäller för företaget i fråga, se t.ex. för kreditinstitutens del 6 kap. 7 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och 10 kap. FI:s föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:1) om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut. Det är det enskilda företags ansvar att se till att denna förutsättning är uppfylld (se FI:s beslutspromemoria dnr 23–5367 s. 15). Detta gäller även vid utläggning av verksamhet inom en koncern. Det är t.ex. inte tillräckligt att det är till fördel för koncernen som helhet att utse en CF för hela koncernen.

Det kan noteras att i beslutspromemorian till de föreskriftsändringar som trädde i kraft den 26 mars 2024 (FI dnr 23–5367 s. 13) förtydligade FI att föreskriftsändringarna inte påverkar möjligheten att utse

en CF för flera företag inom en koncern. Det är alltså även fortsättningsvis tillåtet att lägga ut funktionen till ett annat företag i samma koncern.

Uppdra åt någon annan att utföra centralt funktionsansvarigs uppgifter

Det är möjligt för ett företag att uppdra åt någon annan att utföra sådana uppgifter som anges i 6 kap. 5 § första stycket punkterna 1–3 och 5–7 penningtvättsföreskrifterna. Ansvar för uppgifterna ligger dock kvar hos företaget (se FI:s beslutspromemoria dnr 23–5367 s. 14).

Det är däremot inte tillåtet att placera CF utanför företaget. Om ett företag är skyldigt att utse en CF, ska den finnas inom företaget (se FI:s beslutspromemoria 23–5367 s. 14). Som framgått ovan är det dock möjligt att lägga ut funktionen till ett annat företag i samma koncern (se 6 kap. 8 § penningtvättsföreskrifterna och Finansinspektionens beslutspromemoria FI dnr 23–5367 s. 13).

För att det ska vara tillåtet för en verksamhetsutövare att ge i uppdrag åt en person utanför företaget att utföra vissa av en CF:s uppgifter, måste detta också vara förenligt med den rörelsereglering som gäller för företaget i fråga, se t.ex. för kreditinstitutens del 6 kap. 7 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och 10 kap. FI:s föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:1) om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut. Det är det enskilda företagets ansvar att se till att denna förutsättning är uppfylld (se FI:s beslutspromemoria dnr 23–5367 s. 15)

Ansvar för rapporteringsskyldigheten enligt 4 kap. 3 § penningtvättslagen åligger enligt penningtvättslagen CF. Inte heller uppgiftsskyldigheten enligt 4 kap. 6 § penningtvättslagen kan uppdras åt någon annan att utföra (se FI:s beslutspromemoria FI dnr 23–5367 s. 14).

När centralt funktionsansvarig inte utses

Som framgått inledningsvis är det inte obligatoriskt att utse en CF, men det finns en restriktivitet när det gäller möjligheten att avstå från att utse en CF.

Enligt 6 kap. 1 a § penningtvättsföreskrifterna ska ett företag som inte utser en CF säkerställa att det framgår av företagets rutiner och riktlinjer för intern kontroll vilken befattningshavare som ansvarar för rapporter till Polismyndigheten enligt 4 kap. 3 § penningtvättslagen och hur ansvaret för att fullgöra företagets skyldigheter enligt penningtvättslagen och penningtvättsföreskrifterna i övrigt är fördelat inom företaget.

Oberoende granskningsfunktion

Det är inte obligatoriskt att utse en oberoende granskningsfunktion. En sådan ska inrättas om det är motiverat med hänsyn till bankens storlek och art (6 kap. 2 § penningtvättslagen och 6 kap. 1 § penningtvättsföreskrifterna).

Bankens interna styrning och kontroll regleras främst i FI:s föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:1) om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut (FFFS 2014:1). En bank ska enligt dessa föreskrifter ha kontrollfunktioner i form av riskkontroll, regelefterlevnad och internrevision. Uppdraget för funktionen för internrevision överensstämmer med det som gäller för den oberoende granskningsfunktionen enligt penningtvättsregelverket. Banken är alltså i praktiken redan skyldig att ha en funktion för internrevision. Det betyder att oavsett vilken bedömning som görs enligt penningtvättsregelverket, måste banken ha en internrevisionsfunktion.

I FI:s beslutspromemoria till penningtvättsföreskrifterna (FI Dnr 16–2467 s. 33) framhålls att någon särskild funktion för penningtvättsgranskningar inte behöver inrättas, men att det måste finnas tillräcklig kompetens på penningtvättsområdet för att utföra de kvalificerade uppgifter som en oberoende granskningsfunktion ska utföra. Internrevisionens uppdrag omfattar redan sedan tidigare bankens arbete mot penningtvätt och finansiering av terrorism och reglerna om den oberoende granskningsfunktionen innebär därmed inga nya krav för bankernas del.